

НАЙКРАСИВІША

Асмик привела в наші краї війна. Тільки не ця війна, що зараз. А війна давня і далека, про яку в селищі чули тільки з телевізора. Тоді у випусках новин щодня розповідали про Нагірний Карабах, убитих, поранених та обстріли. І хоч ті розповіді були страшні, люди їх сприймали, як щось нереальне і неймовірне. Усі, окрім родини Падальянів. Бо Одес Падальян, майстер взуттєвих справ, був із тих країв. У шістдесяті роках потрапив на строкову службу в Миргород, одружився з місцевою й додому вже не повернувся. Коли на його батьківщині розгорілася війна, стурбований Одес бігав на пошту, все дзвонив кудись.

А тоді до нього приїхав рідний брат із родиною.

Увечері Одес разом із родичами пішли до селищної голови, бойової Галини Гордієнчихи, поспитатися про роботу, садочок для дітей і якесь житло.

– Принімай нас, Галина-джан – мовив Одес. – Це брат мій, Ованес, можна просто Овік. А це жінка його, Анаїт. І племінничка моя, Каріна.

Головиha заметушилася по хаті, запрошуючи гостей пройти, попутно сипала питаннями.

Уся родина Гордієнків зойкнула, коли Овік розгорнув пухову хустку і випустив на підлогу ще одну дитину. Дівчинку, крихітну, як мізинчик, і таку гарну, і таку осяйну, що на мить здалося, ніби в сині вечірні вікна раптом зазирнуло сонце.

Ніжне біле личко, обрамлене важкими лискучими кучерями. І очиська. Бездонні, кольору стиглої шовковиці.

– Ой-йо-йо... Ах ти ж, моя ягідка, ах ти ж, моя горяночка розпрекрасна, – сплеснула руками Гордієнчиха. – Ну шо, Овік, буде невісточка мені. І хвате волнуваця, Анаїт. Ми шо, не люди і не можемо, і дітям вашим дамо пропасти? Та хай Бог милує!

І приказала синові:

– Саша, візьми дівочку, підіть пограйтеся.

І Сашко взяв Асмик за руку.

Узяв, аби ніколи більше її не відпустити.

Улітку на межі, на старезній липі, Гордієнко-старший прилаштував гойдалку, де Сашко катав свою Асмик. Згодом він кататиме її на велосипеді, пізніше на мотоциклі. Тільки в школі не міг сидіти з нею за однією партою, бо був найвищим у класі й сидів на гальорці, а Асмик – найнижча, попереду.

Час ішов, Падальяни стали зовсім своїми для селища. Овік став дядьковою, Анаїт – тьоть Анею, а ім'я Каріни так припало до вподоби місцевим, що через рік з'явилося ще кілька Карін. Першою була Каріна Ткаченко, потім Каріна Барабаш, а за нею – Каріна Розсоха.

Майже одразу після школи Сашко одружився з Асмик. Це було чимось абсолютно закономірним, бо ніколи і ніхто їх не бачив нарізно. І ніколи зроду не бачило селище такого весілля. Де поруч на столах були долма і голубці, чурчхела й пампушки, де було дві пари сватів і свашок. Тільки одні у вишиванках, коралях і плахах, інші – в бузкових архалухах і срібних поясах.

Для Сашка дружина була істотою майже містичною, він ніколи не припиняв дивуватися її малості і дрібноті, і, мабуть, саме ця дрібнота доводила його до шалу, до скону, до забуття. Оце маленьке тіло, таке невагоме, таке гаряче і бездоганне, біля якого він щоразу вмирав, аби народитися знову.

Мужики трохи кепкували над Сашковою одержимістю жінкою. Де б він не був, по яких заробітках не їздив, на зароблені гроші одразу йшов вибирати дарунок для неї. Коштовний перстень, флакон парфумів. Але найчастіше – взуття, черевички, які для Асмик було неможливо придбати, бо мала тридцять третій розмір. Сашко вибирав довго і прискіпливо. І все одно ніколи не був задоволений, бо йому все здавалося, що немає речі, яка для його Асмик була б достатньо гарною.

У дворі Гордієнків звели ще одну хату – для молодого подружжя, а за пару років няньчили першу онучку Маринку. Маріне.

Місцеві молодіці Асмик трішечки недолюбували. Вона якось від усіх трималася в стороні, ніколи не жалілася на чоловіка, як це постійно робили вони, і на загальних гулянках сиділа завжди тільки поруч із Сашком, тримаючи його за руку.

Усе обірвалося миттєво.

Сашків мотоцикл протаранив п'яний водій вантажівки, і його, скривавленого, нерухомого, принесли у двір на носилках чоловіки. Асмик кричала не своїм голосом і билася біля нього маленькою відчайдушною ластівкою, а на похороні її майже несли попід руки дядьки. Вона безсило звісила голову, і коли, нарешті, однокласники покійного закрили труну віком, стояла, обійнявши батька і ховаючись у нього на грудях.

Асмiк вдягла чорне вбрання i шарф, якi потiм не знимала ще два роки. Цiле лiто й осiнь вона пiсля роботи iхала до чоловiка на могилу i якщо не прибирала бiля неї, то просто сидiла, притуливши до вуст хусточку.

– Та хвате вже їй до його їздить. Нада отпустить покойника. Нехарашо воно.

– Усе в них ненормально було, все занадто, все через край – i любов, i смерть, – шепталися молодицi й баби попiд дворами. – Небось, недовго страдатиме. Он як Сашко з ума од неї сховав, видасть, шось знає, то не засидиться, замiж скоро знову i вийде.

Але їхнi прогнози не справдилися. Вдовувала Асмiк аж сiм рокiв. Хоч сватальникiв-женихiв у неї було повно. Рiзних – i поважних вдiвцiв, i рiзновiкових парубкiв, багатих i бiдних. Однаково спокiйно вiдмовляла всiм.

Щоправда, на цвинтар стала ходити зрiдка, а потiм настав день, коли зняла чорне вбрання. Свекруси сказала: «Так Саша схотiв. Наснилося, нiби прийшли вiд нього двоє посланцiв. Передав через них привiт i сказав, що в нього ТАМ все добре». Галина Федорiвна мовчки перехрестилася i замовила батющi сорокауст за упокiй раба Божого Олександра.

Потiм помер старий Гордiєнко, i лишилися Асмiк зi свекрухою та маленькою Маринкою у дворi на двi хати. Бойову колись головиху смерть чоловiка зовсiм пiдкосила, вона злягла майже на рiк, i ввесь цей час Асмiк снувала мiж двома хатами, господарствами й лiкарнями. А коли Галина таки пiшла на поправку, втираючи слiози, хвалила невестку кумi Василенчiси: «Золоту дитину менi Бог послав. Не зря тодi їх до мене в хату привело, не зря...»

Другого чоловiка Асмiк у наше селище теж занесло вiйною. Тiльки вже не чужою. Своєю вiйною, яка увiрвалася в дрiмотне селище пiвiстками у воєнкомат, першим похороном i вервечками бiженцiв. Чиїсь родичi i родичi знайомих, знайомi знайомих i просто тi, хто iхав зi сходу майже в нiкуди. Донеччани Безуглi, батько, мати i їхнiй син Володя, приїхали одними з останнiх. Для села вони були не чужi. Глава сiмейства Сергiй Петрович тут народився, тут жили його батьки до самої смертi. Тут же батькiвська стара хата, на яку не знайшлося покупця, i, як виявилися, на краще. Дворище було по сусiдству з Асмiк.

Увечерi зi свекрухою пiшли до нових сусiдiв, i Асмiк почувала майже такi слова, якi сама чула двадцять рокiв тому: «Ой, горе ж горечко... Но ви вже

ж якось привикайте, нiчого, пропасти не дамо». Сергiй Петрович задумливо чадiв цигаркою, його дружина Лариса безперервно терла скронi. А син Володя постiйно вiдповiдав шось не до ладу. Бо бачив тiльки Асмiк.

Прикипiв iз першої митi. Нi, не закохався. Не те. Не воно. Просто, вперше побачивши цю манюсiньку жiнку, одразу зрозумiв, що шукав i чекав тiльки її. I що знає її тисячi лiт i мiльйон днiв. А може, знав ще до народження. У минулому життi. Але вiн її ЗНАВ.

Наступного ранку Володя чекав Асмiк у провулку.

Коли вона вийшла з ворiт i побачила його, здається, навiть не здивувалася.

Нiхто нiколи не взнав, як i що вони казали тодi одне одному.

Побралися за мiсяць.

Село вибухнуло новиною. А особливо молодицi чекали на реакцiю свекрухи Асмiк, адже як же ж воно тепер? У однiм дворi жити з невесткою та її новим чоловiком. Зачепили Гордiєнчиху базарного дня, у ряду молочниць:

– Так що, Федорiвно, кажуть, твоя невестка замiж пiшла?

– Вона свобiдна жiнка, чо' б їй i не пiти.

– Так, мо', i вагiтна вже? Може, ще одне внука, донбасiвське, скоро няньчить будете?

– Не знаю, поки що менi не одчиталися. Но, як нада буде, – няньчитиму. Асмiк мене рiк няньчила як дитину.

– Так нiчого собi, це ж муж од неї аж на десять год молодший!

Галина Федорiвна пiдняла брову i поставила одну руку в бiк, як робила це, бувши головихою:

– А зачем їй старий, я вас спрашую? Наша Асмiк i в пiссят дiвочка буде.

– Та точно, як заговорена, i старостi їй нема!

– А ви менше жрiть, дiвочки, то також стройнi будете, – вiдрубала Галина Федорiвна i рвучко рушила з мiсця.

Молодицi ошелешено замовкли, а Гордiєнчиха йшла далi з велосипедом пiд боком i на всю вулицю примовляла: «Ти ба, Асмiк їм поперек горлянки стала! За собою би дивилися. А за нас не волнуйтеся! Всiх дiтей виростимо i до ума доведем! I вiрменчат, i донеччан! Не последнi люди, хай Бог милує!»